

Diarmud Gavin's Westland Magical Tower, Chelsea Garden Show, 2012

KØBENHAVNS MUSEUM

BYENS NATUR – URBAN NATURE

Københavns Museum skal hermed søge Kultur- og Fritidsudvalget om støtte til en samlet satsning omkring temaet Byens natur i forbindelse med Sharing Copenhagen, Københavns markering som Green Capital i Europa i 2014.

Københavns Museum har gennem de seneste år forberedt et tema omkring Byens natur – Urban Nature og har initieret en række tværgående diskussioner om emnet i KFF og med TMF.

Med Københavns udnævnelse til Europæisk Green Capital i 2014 er emnet blevet yderligere relevant, og Københavns Museum fokuserer i 2014 hovedparten af sin publikumsorienterede virksomhed på en række sammenhængende, men separate udstillinger og aktiviteter, som bidrager til belysning af denne problemstilling og bidrager til at københavnernes involverer sig aktivt og lystfyldt i årets officielle markering, Sharing Copenhagen.

Alle aktiviteterne understreger, at også et større bymiljøer som København er en del af naturen og udgør et lokalt økosystem.

Alle aktiviteter skabes i tværfaglige partnerskaber og åbner op for en løbende integration af frivillige i museets virke.

Programvirksomheden i museet vil blive suppleret af aktiviteter på relevante steder i byrummet.

Baggrund i lokalområdet

Københavns Kommune har gennem de seneste år foretaget en række strukturelle forbedringer inden for forsyning og infrastruktur og sat sig en række ambitiøse – og symbolske – fremtidige mål i forhold til bedring af klimaet. Mest markant blandt disse er måske målet om at være verdens første CO2 neutrale hovedstad i 2025.

En række konkrete indsatsområder og bæredygtighedshensyn i byens udviklingsplaner sigter mod at styrke byens naturindhold, beskytte og integrere naturindholdet i udviklingen af byens rum, liv og identitet.

Københavns grønne og blå områder ses som 'en værdifuld naturressource og udgør samtidigt en rekreativ ressource, som har stor betydning for borgernes sundhed og livskvalitet samt for oplevelser for byens gæster'.

På baggrund af disse intentioner og resultater er København blevet udpeget som European Green Capital i 2014.

En udfordring i den kommende periode bliver at forankre en bæredygtighedsdagsorden hos den enkelte borger eller grupper af borgere i deres frivillige, selvvalgte fritidsaktiviteter, således at københavnere kan se sig selv som en aktiv del af løsningerne.

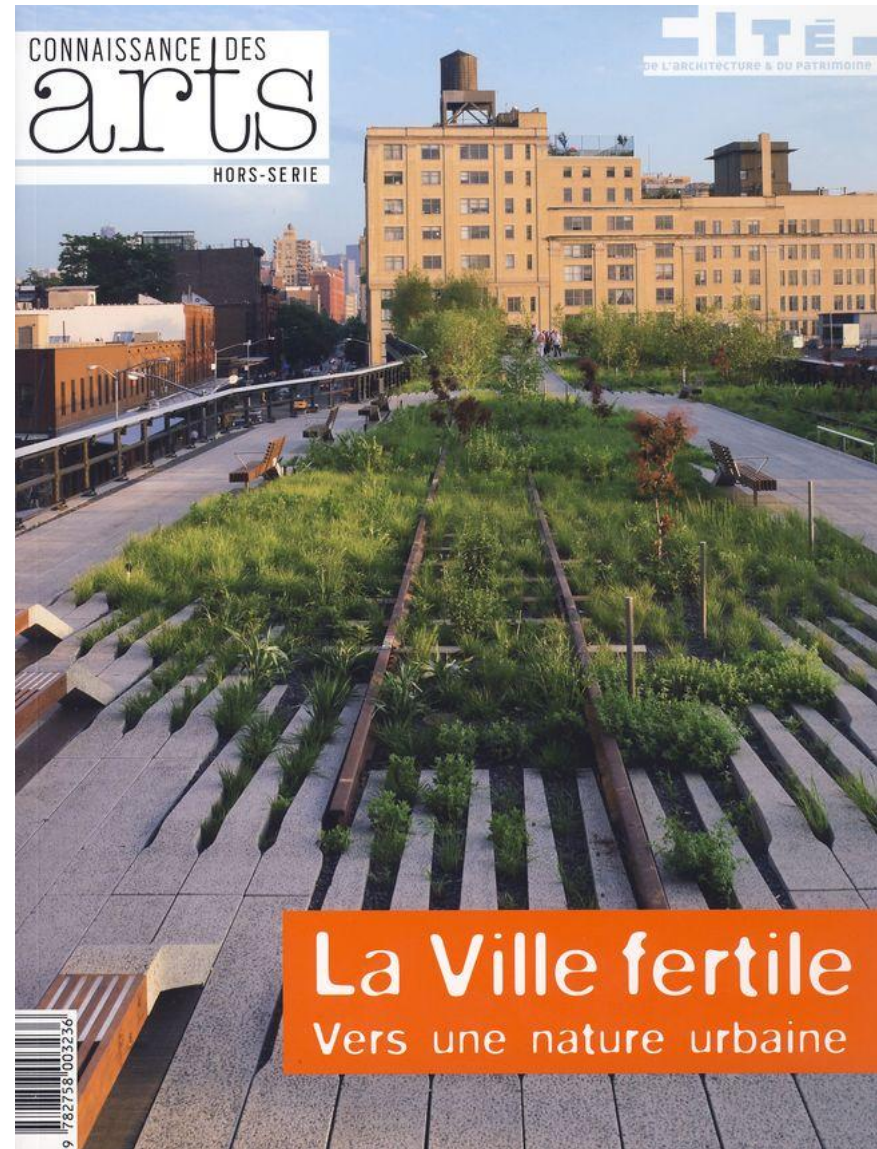

Urban Nature,
uploaded af CocoRosie24, Københavns Museums VÆGGEN

Baggrund i museumssektoren

Internationalt har en række spektakulære museumsudstillinger og museumsinitiativer været med til at sætte en ny dagsorden omkring miljø og bæredygtighed, og har vist hvorledes kulturinstitutioner, med et begreb om 'haver' i den bredest mulige betydning af ordet, kan bidrage til en fornyet, oplevelsesbaseret dialog om klimaforholdene, og til at skabe en 'forsoning mellem mennesker og natur'.

Senest har udstillingen *La Ville Fertile. Vers une nature urbaine*, organiseret af Cité de l'Architecture et du Patrimoine på Palais de Chaillot i 2011 været med til at udvikle de nyeste paradigmer og visioner på området.

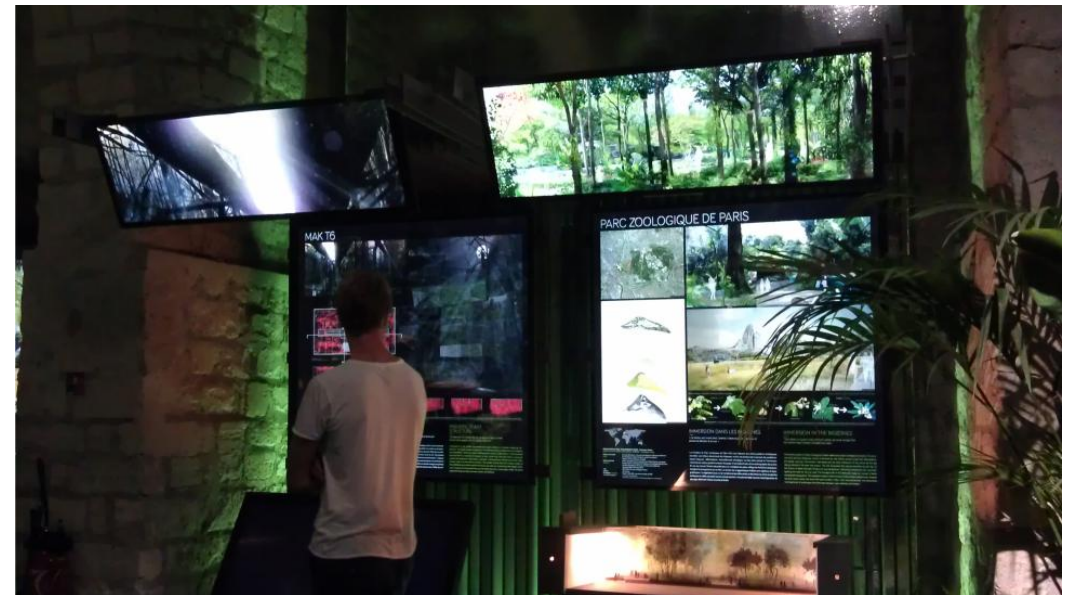
Mennesker, kulturer og byer som del af naturen

At se på sammenhængen mellem kulturen og naturen snarere end at forstå dem som hinandens modsætning er det klare udgangspunkt for La Ville Fertile udstillingen. Det hedder således i udstillingen:

'Vi drømmer om en frugtbar by. Den frugtbare by er en meget moderne samfundsmæssig stræben. Den hviler på en pagt mellem kulturerne og naturen: en pagt hvis mål det er at mennesker respekterer alle former for levende væsener og levende miljøer.

Det handler ikke længere om at pryde eller forskønne byen ved at øge antallet af parker, haver eller grønne områder, som det var tilfældet med de ambitiøse projekter i det 18. og 19. århundreder. Ej heller handler det om at fastholde de forældede diskussioner, som sætter naturen op mod byen, det organiske op mod det uorganiske.

Udfordringen i dag er at forstå byen som var det et stort økosystem: at integrere den i det naturlige miljø, i selve landskabet, og at respektere naturens forskrifter og balanceevne, som vi engang – fejlagtigt – troede vi kunne lade hånt om.'

La Ville Fertile. Vers une nature urbaine, Paris, 2011

Michael Pollan taler i publikationen *Second Nature* om 'the troubled borders between nature and culture', og fremhæver her have dyrkning som det, der 'giver de fleste af os de mest direkte og nære oplevelser af naturen, dens fylde, sårbarhed og kraft'.

'Haven', som ide, som virkeligt såvel som metaforisk sted, er også det sted, hvor 'natur og kultur kan smelte sammen på en måde, som er til gavn for begge parter. Mer end nogensinde før har vi brug for at lære at bruge naturen uden at ødelægge den. Og det kan formentlig ikke ske så længe vi fortsætter med at tænke på natur og kultur som hinandens modsætning'.

*What will we leave? The NSPCC Garden of Magical Childhood.
Chelsea Garden Show, 2013*

Going to see the Wizard, uploaded af Rikke, til Københavns Museum VÆGGEN

Baggrund Københavns Museum

Københavns Museum har gennem de seneste år moderniseret sin formidlingspraksis. De permanente kronologiske udstillinger er afløst af skiftende tematiske udstillinger, som trækker på museets samlinger af

arkæologiske fund, historiske genstande, fotos og nutidskunst og ofte finder deres emne i byens nutidige liv.

Disse udstillinger har inkluderet *SOM JEG ER* om home-, bi- og transseksuel historie og identitet i København, *At blive københavner* om migrationsprocesserne som et konstituerende element i byens historie. Outreach programmer har involveret københavnernes i indsamling, dokumentation og udstillingsprocesser i museet. Udstillinger som *Fortiden under os*, *Søren Kierkegaard: Kærlighedens genstande og gerninger* og ikke mindst den interaktive digitale museums *VÆG* er platforme for københavnernes dialoger om vor hovedstad. Udstillingerne *På cykel i København* og *SKRALD* om byens historiske og nutidige affaldshåndtering var begge direkte forankrede i bæredygtigheds-, klima- og miljøforhold.

Når Københavns Museum fokuserer størsteparten af sin udadrettede virksomhed i 2014 på temaet *Byens Natur*, er det med denne form for engagement i byens nutidige problemstillinger og med et ønske om at involvere borgere i museets aktiviteter og skabe platforme for synliggørelse af københavnernes egne initiativer.

Museet ønsker at understrege de lystfyldte og nydelsesfyldte dimensioner af omgangen med naturen; at fejre lysten til at opholde sig udendørs i mange slags vejr og følge årstidernes skift, nydelsen ved fysisk aktivitet, nydelsen ved at se tingene vokse, ved at spise sund mad af egen avl, ved fornemmelsen for muld, ved lugten af tomater, latyrus, kaprifolier og gulerødder.

Museet vil supplere eksisterende initiativer og danne partnerskab med en række af de eksisterende offentlige og private aktører i København, som arbejder med temaet byplanlægning, holdbar udvikling og miljø, med åbne haver, med selvforsyning, skolehaver, byhaver, kolonihaver, guerillahaver.

Københavns Museums aktiviteter for 2014 består af en række sammenhængende, men separate projekter, som kan gennemføres samlet eller delvist, afhængig af finansiering.

Som flere andre museer med uudnyttede udenomsarealer, vælger Københavns Museum i sit fokus på temaet Byens natur - Urban Nature at tage et afsæt i museets egne 'haver' – sammen med mere traditionelle indendørs aktiviteter og udstillinger.

1. Københavns Museums forplads: Det tredje træ

De to karakteristiske høje lindetræer på Københavns Museum forplads er enestående i det københavnske bymiljø. I 2014 ønsker museet at synliggøre disse yderligere som symbol for betydningen af de grønne elementer i bymiljøets mikroklima og for borgernes velvære – og som et vartegn for Københavns Museums aktiviteter på dette område.

Accentueringen af træerne vil ske gennem opførelsen af et meget iøjnefaldende 'kunstigt' tredje træ – (af metal, stillads, træ?) - som et tredje ben i en trekant på forpladsen. Træerne vil blive forbundet med hængebroer, og i træerne vil der i flere etager være fortryllende hængende haver eller haver på platforme, med planter og afgrøder udvalgt med en specifik udnyttelse af lys, skygge og eventuel solcelleenergi.

Det er ønskværdigt at børn skal kunne klatre og opholde sig i træerne og træhaverne, hvis dette kan sikres tilbørligt.

Haverne i, under og mellem træerne skabes i fællesskab med en række forskellige partnere, også fra den sociale sektor.

2. Københavns Museums baghave – museets del af den gamle skydebanehave

På et hidtil uudnyttet græsområde anlægges en kombineret køkken- og prydhave i åben forbindelse med museets cafe. Planerne for haven udformes af den amerikanske kunstner Barbara Cooper, som gennem en årrække har arbejdet med forholdsvis monumentale organiske skulpturer og installationer i offentlige rum, og 'hvis atelier i stigende grad smelter sammen med hendes have'. Barbara Cooper bliver knyttet til museet via Københavns Kommunes Artist in Residence program.

Museet ønsker, at det nye haveanlæg i praksis viser ideer om dyrkning af mad i byrummet og produkternes vej fra jord til mund, demonstrerer kompostering af køkkenaffald, opsamling og anvendelse af regnvand, samtidigt med at det på forskellig vis bærer referencer til de forskellige havetraditioner i det sene 1700-tal, som hovedbygningen tilhører, og danner et behageligt og varieret opholdsrum for cafeens gæster.

Artist Barbara Cooper's home garden in Chicago

3. Københavns Museums stueetage og sammenbindende trapperum

Med forbillede La Ville Fertile, som blev vist i Paris i 2011, skabes en udstilling over temaet Byens natur i museets centrale udstillingsrum i stueetagen samt i de sammenbindende trapperum.

Udstillingen vil have udgangspunkt i den – fornyede – pagt mellem natur og kultur, som store byer søger i det 21. århundrede, i en forståelse af byen som et stort levende økosystem, der virker i respekt for en holdbar fremtidig udvikling.

Udstillingen vil være forankret i København, men også give eksempler på banebrydende initiativer i andre storbyer. Den vil være tematisk opbygget omkring brede overskrifter som vand og luft, jord og rum, energi, vækst, tid. Den vil give et indblik i de forskellige strategier, som i Københavns historie har sammenbundet såvel som spaltet natur og by i skabelsen af forskellige kultur- og bylandskaber.

Udstillingen vil være rig på information, men vil samtidig være poetisk i sit skriftlige og visuelle formsprog, med såvel genstande som fotos fra museets samlinger, og kunst, film og video fra en række andre nutidige og historiske kilder.

Scenografisk suppleres Barbara Cooper's Folded Terrains overalt i udstillingen af landskaber af levende planter og træer, ligesom der vil være adgang mellem udstillingen og haveanlægget.

Barbara Cooper's Folded Terrains

Gilles Clement, Le Jardin Planetaire, 1999-2000

Et særligt fremhævet spor i udstillingen kan showcase de – offentlige - projekter, metoder og resultater, som har været baggrunden for, at København er blevet udpeget som Green Capital.

4. Københavns Museum 2. sal

Børn af det 21. århundrede fødes til en anden bevidsthed og andre presserende nødvendigheder i et miljø og holdbar udvikling end tidligere generationer. Der skabes en interaktiv, værkstedpræget udstilling for børn og voksne, hvor man – fysisk og digitalt – kan drømme, fantasere, analysere og undersøge, udvikle og planlægge, bygge og nedrive sin egen grønne drømmeby, for sig selv eller i fællesskab med andre.

Udstillingen vil slå en række temaer i det offentlige og private urbane liv an, fra infrastruktur og forsyning, såvel som brede bløde temaer omkring livskvalitet. Men den skal samtidig være meget åben for, at den enkelte kan udvikle sine egne byplaner og løsninger.

Udstillingen skal være legende og oplevelsesbaseret, men også klog og nørdet. Den vil i grundscenografien gøre brug af elementer fra museets samlinger, som modeller fra gennemførte og opgivne byplaner for København, bygningsmodeller, bygningsdele som hegn, porte, døre, vinduer, skilte, håndtag og udsmykninger, men også dioramer, dukkehuse, 'dukke' mennesker og dyr, maskiner, biler, traktorer etc. En særlig aktivitet her kan være fokuseret omkring istandsættelse og udbygning af bygningerne fra modelbyen fra museets forplads.

Udstillingen vil i sit formsprog og interaktive væsen være rettet mod børn, men med rigeligt informationsmateriale til at være relevant for voksne også.

Udstillingen *Skrald*, Københavns Museum

Udstillingen *Storbyspillopper*, Københavns Museum

5. Københavns Museum 1. sal, indre rum

Den arkæologiske udstilling Fortiden under os flyttes fra sine nuværende lokaler i stueplanet til museets 1. sal.

Udstillingens fokus omkring betydningen af de særlige københavnske natur-, landskabs-, vejrlig-, og jordbundsforhold for byens kulturer udbygges og forstærkes.

Der suppleres med yderligere materiale omkring dyrkning, afgrøder, om ernæringstilstande, sygdomme, og om fødekredsløbene i og mellem indre by og omkringliggende jorder i forskellige historiske perioder.

Makrofossiler fra latrin, Kulturvet. Udstillingen *Fortiden under os*, Københavns Museum

Urban Nature, uploaded af rainbow, Københavns Museum VÆGGEN

Alle de fem projekter under temaet Byens natur vil være ledsaget af en levende programvirksomhed, i museet og på relevante steder i byrummet.

Det samlede budgetoverslag for de fem separate projekter omkring Byens natur - Urban Nature er 4.3 millioner kr samt 3 - 4 interne årsværk fordelt over 2013 og 2014.

Projekterne forventes at åbne i forskellige tempi i årets løb.

Der vil blive rettet henvendelse til en bred gruppe af mulige partnere og sponsorer, for samarbejde, og for støtte i form af materialer, tjenesteydelser eller økonomisk tilskud. Københavns Museum ansøger Kultur- og Fritidsudvalget om 600.000 kr. til støtte for projektet.

Budget for den samlede helhed er vedlagt separat.